

PLA D'IGUALTAT I CONVIVÈNCIA

Aquest Pla d'Igualtat i Convivència s'adapta a l'ORDRE 62/2014, de 28 de juliol, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual s'actualitza la normativa que regula l'elaboració dels plans de convivència en els centres educatius de la Comunitat Valenciana i s'estableixen els protocols d'actuació i intervenció davant supòsits de violència escolar i al DECRET 195/2022, d'11 de novembre, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, d'igualtat i convivència en el sistema educatiu valencià.

L'elaboració, revisió i compliment d'aquest Pla és responsabilitat de tots els membres de la comunitat educativa de l'IES GAIA en l'àmbit de les seues competències. Es parteix de la base que la educació per a la convivència ha de ser part integrant de la funció docent i es desenvoluparà en totes les àrees i matèries del currículum. Així també, la funció tutorial prestarà especial atenció a l'educació en la convivència i en la resolució pacífica dels conflictes. El diàleg i la conciliació, si concorren els requisits preventius previstos en aquest Pla, seran les estratègies habituals i preferents per a la resolució dels conflictes en el centre.

OBJECTIUS:

1. La promoció de la convivència i de la igualtat

La convivència i igualtat en l'IES GAIA representa un dels pilars en els quals s'ha d'assentar el correcte desenvolupament de les activitats acadèmiques, el respecte entre tots i totes les membres de la comunitat educativa, l'ús adequat de les instal·lacions i espais del centre i la consecució d'una educació integral, lliure, igualitària i participativa.

2. La prevenció dels conflictes

Amb l'aplicació d'aquest Pla es persegueix no solament intervenir adequadament en la resolució pacífica dels conflictes sinó, sobretot, en la prevenció de la seua aparició i desenvolupament.

3. La gestió o resolució pacífica dels conflictes

La comunitat de l'IES GAIA creu en el principi que els conflictes, que són inherents al gènere humà, es poden gestionar i resoldre de manera pacífica, utilitzant l'empatia, el diàleg, la conciliació, la mediació i la restauració.

4. El foment de la participació de la comunitat educativa en l'elaboració de normes

La coresponsabilitat en l'adopció de les normes que han de regir les relacions de la comunitat educativa és una premissa imprescindible per a aconseguir una millor convivència, basada en la reflexió i en la implicació de totes les persones que la constitueixen.

5. L'adopció de mesures de caràcter educatiu i restaurador

L'enfocament restauratiu en la gestió dels conflictes permet la reflexió i la transformació del conflicte en oportunitat d'aprenentatge i creixement personal i social. Es tracta d'afrontar els conflictes de forma constructiva.

ESTRUCTURA:

1. DIAGNÒSTIC DE PARTIDA DE L'ESTAT DE LA IGUALTAT I DE LA CONVIVÈNCIA EN EL CENTRE:

En el curs 2022-2023 l'IES Gaia compta amb 456 alumnes xics (53%) i 405 alumnes xiques (47%), per a un total de 861, 42 professors i 46 professores, 2 membres del personal no docent (dones), 2 conserges (dones) i 2 administratives, així com 6 membres del personal de neteja (dones). L'alumnat estranger representa el 6% del total (52 alumnes). Per a unes instal·lacions creades per a acollir a uns 550 alumnes, la massificació és un dels seus principals problemes i un dels principals focus de conflictitat.

2. AVALUACIÓ PERIÒDICA DE L'ESTAT DE LA IGUALTAT I DE LA CONVIVÈNCIA:

Amb l'objectiu de valorar periòdicament les fortaleses i les febleses del PIC del centre, s'elaboraran els següents documents (informes):

2.a) Trimestralment, la comissió de convivència del Consell Escolar elaborarà, a partir de les dades aportades per prefectura d'estudis i per la comissió d'igualtat i convivència de l'institut i, si escau, assessorats per l'Observatori de la Igualtat i la Convivència de la Generalitat Valenciana, un informe, que presentarà al Consell Escolar, i que abordarà els següents aspectes:

- Incidències produïdes
- Actuacions dutes a terme
- Resultats aconseguits
- Propostes de millora

Aquest informe arplegarà una valoració qualitativa de les estructures participatives del centre, com la junta de delegats/as, els tutors i tutores i l'observatori de la convivència de l'institut (integrat per alumnat i professorat de l'equip de convivència i igualtat).

2.b) Anualment, la direcció del centre elaborarà un informe que enviarà a la corresponent direcció territorial i que arplegarà els següents aspectes:

- Actuacions de gestió i organització del centre que influeixen en la convivència.
- Grau de participació en la vida del centre del professorat, de l'alumnat, de les famílies i del personal d'administració i serveis, així com d'altres institucions i entitats de l'entorn.
- Actuacions desenvolupades per a la promoció, prevenció i intervenció en convivència i efectivitat de les mateixes.
- Conflictivitat detectada, analitzando causes, tipus de conflictes, localització i agents implicats.

3. COMISSIÓ D'IGUALTAT I CONVIVÈNCIA DEL CENTRE:

3.a) Estarà formada per:

- Director/a
- Cap d'Estudis
- Coordinador/a de convivència i igualtat
- Responsable de l'equip de mediació
- Representant del departament d'orientació

3.b) Durà a terme el seguiment del Pla d'Igualtat i Convivència i de les actuacions de l'equip de mediació mitjançant:

- **Reunions setmanals** de coordinació dels membres de la comissió d'igualtat i convivència: el resultat d'aqueixes reunions servirà per a informar trimestralment a la comissió de convivència del consell escolar sobre les actuacions realitzades i l'estat de la igualtat i convivència en el centre.
- **Informe final** que elevarà a la direcció del centre i que analitze l'evolució de l'estat de la convivència i de la igualtat en el centre durant el curs i aportació de propostes de millora.

3.c) Canalitzarà les iniciatives de tots els sectors de la comunitat educativa per a millorar la convivència i la igualtat.

4. PRÀCTIQUES EDUCATIVES QUE IMPLIQUEN A TOTA LA COMUNITAT ESCOLAR

La comunitat educativa de l'institut, en el seu conjunt, durà a terme accions de promoció de la convivència i de la igualtat i de prevenció de la violència, dirigides totes a crear un clima escolar positiu. Les pràctiques educatives que desenvoluparà el centre podran ser les següents:

- Formació de tot el personal, docent i no docent, així com de l'alumnat, en igualtat i convivència.
  - Formació de les famílies en la gestió de conflictes.
  - Formació de les famílies en aspectes com ciberseguretat i tractament de la ludopatia, entre d'altres.
  - Participació de l'equip de convivència i igualtat en el Pla de Transició.
  - Organització de jornades de cohesió i benvinguda a principi de curs entre l'alumnat que accedeix a 1r ESO i alumnat dels cursos superiors.
  - Formació de l'alumnat ajudant i mediador.
  - Jornades de convivència d'alumnat ajudant i mediador de l'IES Gaia i d'altres centres.
  - Accions que afavorisquen la participació d'alumnat a través d'estratègies basades en l'ajuda entre iguals.
  - Participació en les jornades reivindicatives del 8 de març i del 25 de novembre.
  - Carreres solidàries.
  - Activitats de foment de la inclusió.
  - Màxima integració de l'alumnat de l'Aula Específica (Aula Oberta) en grups ordinaris.
  - Organització de competicions esportives en els esbarjos.
  - Campanyes per a promoure el bon tracte i la millora de les relacions interpersonals, com per exemple la campanya "Parla'm bonic" o similar.
  - Mesures contemplades en el PAT.
  - Xarrades i tallers impartits per agents externs (serveis socials de l'Ajuntament, Policia Nacional i Guàrdia Civil, etc.).
  - Col·laboracions amb altres agents externs.
  - Organització de l'Observatori de la Convivència del centre.
  - Jornades de portes obertes per a famílies.
  - Mesures de caràcter pedagògic i no disciplinàries per a la resolució dels conflictes.
- Aquestes podran ser:

- Mediacions formals i informals
- Adopció de pràctiques restauratives
- Tutories
- Assemblees
- Participació de l'alumnat disruptiu en activitats de suport a l'alumnat de l'Aula Específica (Aula Oberta)

○ Actuacions amb alumnat i famílies

D'acord amb l'indicat en la normativa, el centre podrà incorporar noves pràctiques educatives que s'afegiran mitjançant annex al present document.

5. PRÀCTIQUES EDUCATIVES PER A LA PROMOCIÓ DE LA IGUALTAT I DE LA CONVIVÈNCIA I DE PREVENCIÓ DE CONFLICTES

Aquestes mesures i accions hauran de ser coherents amb els diferents plans del centre i s'actualitzaran cada curs en la PGA, tenint en compte l'informe realitzat per la comissió de convivència en el curs anterior i les noves necessitats detectades. Aquestes actuacions podran incloure:

- Formació del personal docent, no docent i alumnat en la resolució pacífica dels conflictes.
- Formació de les famílies en la resolució pacífica dels conflictes.
- Model dialògic de prevenció i resolució de conflictes, fonamentat en el diàleg com a eina que permet superar les desigualtats i facilita la participació de tota la comunitat educativa en la resolució de conflictes.
- Aprenentatge servei, com a proposta educativa que combina aprenentatge i servei a la comunitat, amb la finalitat de que els participants es formen treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-ho.
- Accions de diagnòstic que faciliten la detecció de situacions contràries a la convivència i igualtat en el centre i, per tant, ajuden a la prevenció de casos de violència greu, assetjament, discriminació i/o exclusió per raons de sexe, orientació, identitat de gènere, raça, religió, així com la creació d'estructures senzilles que faciliten a l'alumnat visibilitzar i denunciar aquestes situacions.
- Accions que fomenten la participació de l'alumnat a través d'estratègies basades en l'ajuda entre iguals.
- Estratègies que faciliten la recollida de l'opinió de l'alumnat i la consecució d'acords sobre els temes que els afecten.
- Activitats que faciliten la participació de tota la comunitat educativa en accions de prevenció i promoció de la convivència, així com en l'elaboració de les normes de convivència del centre i de l'aula, incorporant, també, activitats dirigides a dotar d'atractiu al no violent.
- Accions per a donar a conèixer el pla d'igualtat i convivència i el reglament de règim interior a tota la comunitat educativa.
- Accions que fomenten el respecte a la diversitat i la igualtat entre homes i dones, a través de l'educació dels sentiments i de les emocions, així com la capacitat d'elecció, en coherència amb els valors de llibertat, respecte, igualtat i solidaritat.

- Accions i mesures d'atenció a la diversitat que generen i fomenten el desenvolupament d'actituds inclusives i ajuden a crear un clima de respecte entre els membres de la comunitat educativa, proposant activitats dirigides a educar en la solidaritat i suport social als desfavorits.
- Accions que contribuïsquen, de manera transversal, a la millora de la convivència a través de l'adquisició de les competències bàsiques.
- Activitats d'acolliment per a l'alumnat que es matricula en el centre per primera vegada i per a les seues famílies.
- Activitats dirigides a sensibilitzar a tota la comunitat educativa front als casos de violència escolar greu, per a facilitar la seua prevenció, detecció i eliminació.
- Activitats dirigides a prevenir i resoldre conflictes en contextos interculturals.
- Pràctiques restauratives, dirigides a aconseguir la reparació del dany tant en els aspectes materials com en els emocionals i morals.

6. LA MEDIACIÓ EN LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

El Decret 195/2022 d'11 de novembre, en el seu article 11.4, identifica la mediació com una de les principals estratègies orientades a la promoció de la igualtat i la convivència. La mediació és una manera de gestionar els conflictes en tota la seua amplitud i engloba tant la formació i el desenvolupament d'habilitats, com l'empatia, l'escolta activa i l'assertivitat, entre unes altres, com les eines que formen part del procés de la mediació formal.

L'estructura i funcionament de l'equip de mediació de l'IES GAIA serà:

- a. La mediació formal és un procés en el qual el/la mediador/a facilita que les persones en conflicte dialoguen i, d'aqueixa manera, aconseguisquen un acord per a millorar la seua relació o per a conviure. Els mediadors i les mediadores no diuen qui té o no raó, solament ajuden al fet que les persones en conflicte cerquen les seues pròpies solucions. La mediació és un procés voluntari i confidencial. El seu èxit depèn en gran manera, de la intenció de les parts de cercar un acord.
- b. L'equip de mediació de l'institut estarà format per professorat i alumnat del centre. Es promourà la pertinença al mateix d'alumnat de tots els nivells educatius, assignant, segons el seu grau de maduresa, diferents funcions dins de l'equip. El centre afavorirà la formació de l'alumnat en gestió pacífica del conflicte, amb la finalitat de fomentar la coresponsabilitat de l'alumnat en la millora de la convivència en el centre.
- c. Les persones integrants de l'equip de mediació guardaran la confidencialitat deguda dels fets dels quals són coneixedors/as a causa de la seua condició.
- d. Les mediacions les podran dur a terme professorat integrant de l'equip de mediació o alumnat de cursos superiors que hagen rebut formació. Es facilitarà la participació de l'alumnat en el procés de mediació.

- e. L'equip de mediació durà a terme mesures de prevenció a través d'accions que afavorisquen l'establiment de xarxes d'ajuda i contribuïsquen a millorar la convivència en el centre.
- f. Es fomentarà la realització de processos de mediació informal entre l'alumnat amb la finalitat d'afavorir la responsabilitat sobre els seus propis conflictes, proporcionant espais adequats per al diàleg.
- g. Els casos de conflicte que són objecte de mediació són tot tipus de conflictes excepte els d'assetjament i aquells en els quals s'haja comès un delictes o en els quals estiguen implicades persones amb problemes de salut mental. No obstant açò, l'equip de mediació podrà col·laborar en accions que es duguen a terme per a millorar la convivència i desenvolupar actuacions restauratives.
- h. El procés de mediació no substitueix ni evita l'adopció d'altres mesures d'abordatge educatiu del conflicte que altera la convivència, sinó que és una pràctica complementària que podrà ser considerada com a atenuant.
- i. El procediment d'accés a l'equip de mediació serà el següent:
  - a. Per a l'alumnat: mitjançant contacte directe amb integrants de l'equip de mediació (alumnat o professorat); a través de procediments telemàtics (correu electrònic), missatge dipositat en consergeria, o a través de tutor/a o membres de l'equip educatiu. L'organització de mediacions formals requerirà del coneixement previ de la coordinació de mediació. Es facilitarà al màxim l'accés a l'equip de convivència i mediació de l'alumnat
  - b. Per al professorat: mitjançant contacte directe amb integrants de l'equip de mediació; a través de procediments telemàtics (correu electrònic o plataforma destinada a aquest efecte).
  - c. Per a les famílies: mitjançant contacte directe en entrevista concertada, trucada telefònica o procediments telemàtics (correu electrònic, web família o plataforma destinada a aquest efecte)
- j. El procediment de derivació d'un cas des de l'equip directiu o Orientació és el següent:
  - a. Per a derivar un cas a mediació es valorarà si les persones en conflicte mostren una actitud favorable per al diàleg. En tal cas, es contactarà directament amb la coordinació de mediació perquè, si escau, s'organitze la mediació.
  - b. El procés de mediació no substitueix a l'adopció de mesures d'abordatge educatiu, sinó que és complementari i podrà ser un atenuant, encara que per a açò es requereix l'acceptació voluntària per ambdues parts i mostrar una actitud sincera de diàleg.
  - c. En cas d'ofensa greu i/o reiteració es valorarà si l'actitud de les parts permet abordar la mediació.
  - d. En cas de petits conflictes, especialment del primer curs d'ESO, s'afavorirà la pràctica del procés de mediació com una forma d'aprendre a resoldre'ls de forma pacífica.

- k. El procediment per a la mediació consta de tres fases: Premediació, Mediació i Seguiment. Generalment, la mediació la realitzen dues persones (professor/a-professor/a; professor/a-alumne/a o alumne/a-alumne/a) depenent del tipus de conflicte i la disponibilitat. El procediment de seguiment del compromís pactat entre les parts es revisarà als quinze dies i serà a càrrec dels mediadors/as o de la coordinació de mediació. Es podrà realitzar reunint a les persones qui estaven en conflicte o preguntant a ambdues per separat. El resultat del seguiment es registrarà en el document destinat a aquest efecte.
- l. Els processos (entrevistes, mediacions informals i mediacions) es registraran en els documents destinats a aquest efecte d'acord amb la normativa sobre protecció de dades.
- m. Els diferents processos que desenvolupa l'Equip de Mediació s'avaluaran mitjançant la realització de qüestionaris de valoració i de rúbriques.
7. PROCEDIMENTS D'ACTUACIÓ I INTERVENCIÓ CONTEMPLATS EN EL REGLAMENT DE RÈGIM INTERIOR (ADEQUATS AI QUE INDICA EL DECRET 195/2022, d'11 de novembre)

7.a) Conductes contràries a la convivència (article 15)

Davant aquestes conductes el centre adoptarà, a més de les recollides en l'article 16 del Decret, les següents mesures d'abordatge educatiu:

- Privació del dret d'assistència a determinades classes, amb treball per a realitzar, durant 1 a 3 dies lectius. Durant aquest temps aquest alumnat estarà a càrrec del professorat de guàrdia de cada franja horària.
- Per a l'alumnat dels grups inferiors, assistència a classes amb alumnat de batxillerat durant el període de privació del dret d'assistència a les seues classes ordinàries, durant un període d'1 a 3 dies.
- Assistència a l'Aula Oberta, com recolzament a l'alumnat amb NEE.
- Realització d'activitats de reflexió, educació i gestió emocional per a la modificació de conducta.
- Reparació: realització de labors de compensació i reparació, participació en processos de mediació, abonament de danys o reparació d'aquests.
- Còpia i interiorització dels "deures de l'alumnat" tipificats en l'article 41 del Decret 195/2022.

7.b) Conductes greument perjudicials per a la convivència (article 18 del Decret i annexos I, II, III, IV, V, VI i VII de l'Ordre d'1 d'agost)

Davant aquestes conductes el centre adoptarà, a més de les recollides en l'article 19 del Decret, les següents mesures d'abordatge educatiu:

- Mesures de reparació del dany causat
  - Participació en assemblees restauratives
  - Assistència amb la família a assemblees de pràctiques restauratives
  - Programa de sessions d'educació emocional i modificació de conducta a càrrec d'agents externs
8. DETECCIÓ DE NECESSITATS I PLANIFICACIÓ D'ACCIONS DE FORMACIÓ EN MATÈRIA DE CONVIVÈNCIA DIRIGIDES A la COMUNITAT EDUCATIVA
- 8.a) Promoció de plans de formació en matèria d'igualtat i convivència escolar per al professorat, incentivant la implicació d'aquest. Aquesta formació s'inclourà en el PAFC del centre i en la PGA.
- 8.b) Promoció de la sensibilització i de la formació de les famílies per a la prevenció de conductes violentes i dotar-les de recursos per a la seua detecció.
- 8.c) Promoció de plans de formació en matèria d'igualtat i convivència escolar per al personal d'administració i serveis.
9. ESTRATÈGIES DE DIFUSIÓ, SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLA DE CONVIVÈNCIA I IGUALTAT EN EL MARC DEL PROJECTE EDUCATIU
- 9.a) Cronograma d'activitats
- JUNY (curs anterior):
- Visita als col·legis adscrits.
- SETEMBRE:
- Jornades d'acolliment amb l'alumnat de 1r ESO.
  - Menjar de benvinguda amb l'alumnat de 1r ESO.
  - Pràctiques assembleàries.
- OCTUBRE:
- Activitats de cohesió de grup.
  - Establiment de normes d'aula.
  - Organització del voluntariat de convivència de 1r ESO.
  - Formació de l'alumnat ajudant i mediador.
  - Tallers de coeducació, tallers d'educació afectiva i sexual dirigits a tota la comunitat educativa.

NOVEMBRE:

- Activitats de sensibilització contra la violència masclista en el Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra les Dones, 25N, i elaboració de cartells per part de l'alumnat per a ser exposats de forma visible en el vestíbul del centre, amb la finalitat de sensibilitzar i visualitzar el conflicte de gènere en una escola igualitària.

DESEMBRE:

- Formació de l'alumnat ajudant i mediador.
- Convivència sobre mediació i resolució de conflictes amb altres centres educatius.
- Taller "Atreveix-te a ser home", necessari per a educar en igualtat i per a facilitar als joves models alternatius als hegemònics.

GENER:

- Formació de l'alumnat per a la creació d'un Punt Violeta de Prevenció de la Violència Masclista, com a espai de denúncia i com a inici d'un projecte de centre en el qual un major nombre d'alumnes i alumnes s'impliquen en la formació i prevenció d'aquesta violència.

FEBRER:

- Sensibilització per a l'eliminació dels estereotips associats a les eixides professionals d'homes i dones i en l'àmbit laboral.
- Activitats i tallers per a aconseguir l'accés i la participació plena i equitativa en la ciència i la tecnologia de les dones i xiquetes.
- Jornades de sensibilització entorn del Dia Internacional de la Dona i la Xiqueta en la Ciència.
- Setmana de la Internet segura.

MARÇ:

- Visita als col·legis adscrits.
- Concurs de relats sobre la dona i el seu paper en la societat.
- Amb motiu de la commemoració del 8 de març, s'exhibiran les aportacions de dones en professions tradicionalment masculinitzades i en tots els àmbits del saber, així com els obstacles que van trobar.

ABRIL:

- Tallers de prevenció de la violència masclista.
- Revisió i ampliació dels fons d'obres escrites per dones dins del Pla de Foment de la Lectura.

MAIG:

- Organització del voluntariat.
- Activitats de sensibilització contra l'homofòbia per a denunciar la discriminació de la qual són objecte les persones amb orientacions sexuals diferents a les convencionals.

JUNY/JULIO (curs actual)

- Reunions del voluntariat per a l'organització de les jornades d'inici de curs.

9.b) Difusió

- Pàgina web
- Canal de Telegram
- Web Família
- Mitjans locals (ràdio, premsa, TV)

9.c) Avaluació

- Rúbriques: elaborades per la comissió de convivència i igualtat.
- Formularis a emplenar per tota la comunitat educativa: elaborats per la comissió de convivència i igualtat.
- Observació directa.
- Valoració efectuada pel claustre i el consell escolar.

10. PROCEDIMENT PER A ARTICULAR LA COL-LABORACIÓ AMB ENTITATS I INSTITUCIONS DE L'ENTORN EN EL PLA D'IGUALTAT I CONVIVÈNCIA

Per a desenvolupar actuacions que milloren i promouen la convivència i igualtat, el centre articularà la col·laboració amb entitats públiques i privades dins del marc normatiu aplicable. Algunes d'aquestes entitats podran ser: ajuntaments, Conselleria de Sanitat, Conselleria d'Educació, Policia nacional, autonòmica i local, Guàrdia Civil, sindicats, entitats sense ànim de lucre, personal voluntari i/o mentors/as i altres professionals relacionats amb l'àmbit de la convivència i igualtat.

Per a açò i, segons la naturalesa d'aquestes actuacions, es realitzaran els contractes, protocols i/o convenis necessaris i es demanaran els permisos i garanties oportunes per al compliment de la legislació en matèria de Protecció de Dades Personals.

El Pla d'Igualtat i Convivència de l'IES GAIA va ser aprovat pel Consell Escolar el 4 d'abril de 2023.

IES GAIA